

reMOU-TE!

material d'ús intern

apunts sobre
CREENCES

Trobada de Monitors

Granollers

16 de febrer de 2008

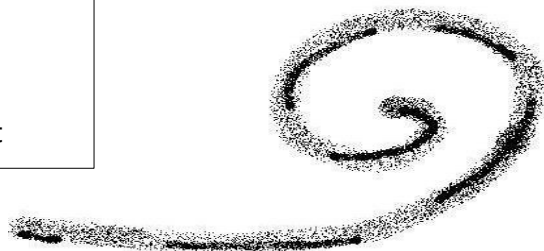
Trobaràs més informació a:

www.mou-te.net

—► Aquest dossier forma part dels materials que complementen la formació per a monitors de grups de l'Escola Pia que, més enllà de la rutina i del consum que caracteritza la nostra època, volen viure amb intensitat la vida i estan oberts als valors de l'Evangelí.

L'esquema general del procés formatiu és el següent:

1. Déu
2. Fe
3. Creences
4. Espiritualitat
5. Institucions i comunitat

Aquest dossier recull articles que ens poden ajudar a la reflexió entorn del tema de les creences. L'objectiu de la formació és poder contestar a la pregunta

què val la pena de creure?

Buscar criteris per a discernir allò que està "establert socialment" o que creiem en els àmbits de fe i també morals, científics, culturals, etc., per tal d'establir allò que la seva **credibilitat raonable** i la seva **funcionalitat**.

I, per això, també farem un petit recorregut per aquells implícits o característiques que trobem en la nostra societat actual, anomenada post-moderna.

Seguirem l'ordre següent:

1. Què són les creences?
2. Què ens creiem? En què creiem? Què creiem?
3. Què proposem als nostres grups?

Sovint parlem de VALORS en els quals creiem. Ens passa que a vegades no els sabem formular prou bé. Us presentem un petit decàleg que ens pot portar al debat per si *creiem* que són els valors que compartim entre tots:

Escollir voluntàriament la pobresa per tal de compartir el que es té amb els altres. No estar preocupat per ser ric, ni poderós, ni famós o influent. Preocupar-se més pels altres que per nosaltres mateixos.

No deixar-se vèncer per les adversitats ni pel sofriment. Conservar l'esperança, i davant del mal seguir creient en la victòria del bé.

Ser solidari: plorar amb el qui plora i acompanyar el qui pateix.

No creure en la llei del més fort, sinó en la llei de l'amor. Lluitar amb constància, però sense violència ni agressivitat.

No ser rancorós, saber perdonar les ofenses, i no tornar mal per mal.

No acceptar la injustícia ni la mentida. Rebel·lar-se contra l'odi i l'opressió. Desitjar i lluitar amb passió per un món més just i més humà.

Ser sensible i atén al mal dels altres, ser solidari amb els seus germans en els triomfs i en els fracassos, en les penes i alegries.

Comprometre's amb els dèbils i necessitats. Humilment, sense que es noti.

Ser de cor noble i sincer, senzill i incapaç de fer mal. Actuar sense manipulació ni dobles intencions. Lliurar-se del tot sense buscar premis ni recompenses.

Ser honrat i dir la veritat, malgrat que això pugui perjudicar. Defensar els drets dels més dèbils, denunciar les injustícies i falsedats, encara que per això hi hagi una posterior persecució.

Estimar a tothom especialment aquell que podria ser considerat "enemic".

Espai per apuntar les conclusions de l'activitat de grups:

1. Exemples de creences en diversos àmbits extrets de les notícies de diari.

2. Quines creences volem transmetre als nois i noies dels nostres grups?

1 QUÈ SÓN LES CREENCES?

L'àmbit de les creences afecta un amplíssim camp que abasta des d'opinions sobre realitats supra sensibles fins a qualificació de persones, utilització de símbols i ritus, acceptació de normes de comportament, etc. És obvi que totes aquestes realitats es presenten dins d'una amplíssima variabilitat condicionada per la geografia, la història i la cultura. Les creences depenen doncs, de la cultura que les ha vistes néixer (i en cada persona, de la seva minicultura familiar o educativa) i evolucionen als ritmes propis del desenvolupament personal i de l'evolució cultural. Aquesta situació fa que les creences hagin de ser sotmeses a un delicat discerniment i comparació que permeti establir-ne, no pas la certesa (que sempre és relativa), sinó més aviat la credibilitat raonable i la funcionalitat envers la maduresa i l'alliberament humà.

Extret de, Ramon M. Nogués.
Déus, creences i neurones. Fragmenta Editorial, Barcelona, 2007

Segons el diccionari, "creure" pot significar:

Admetre com a cert: Crec que la terra és rodona

Admetre com a cert allò que diu algú: Crec el que ha dit...

Tenir fe (fer confiança): Crec en ell, en ella...

Obeir: Crec els meus pares...

Pensar-se: Em creia que estaves malalt...

Paraules clau → opinions símbols ritus
normes discerniment
evolucionen credibilitat raonable
funcionalitat alliberament

El fet de CREURE

Creure és propi de tota persona humana. Ningú no pot viure ni actuar sense "donar crèdit" a una sèrie de persones, idees i coses que li han estat "revelades". És lliure i responsable, per això ha de poder decidir.

Creure suposa sempre un raonament personal seriós que justifica i motiva l'actitud de fe envers una persona, una cosa, una idea .

Perquè sigui "humà" i seriós, l'acte de creure comporta conèixer el millor possible allò en què crec i acceptar-ho com a vertader.

En front d'una persona, d'una idea o d'una cosa, he de poder dir: per què crec?, per què no crec?, per què dubto? Saber donar raó de la meva "fe", de la meva "no-fe" o del meu dubte.

L'acte de creure no pot ser mai "irracional", però puc basar el creure en la confiança que em mereix la persona que m'ha proposat o revelat el que crec. No en tinc l'evidència, però tinc una raó per creure-ho.

Creure en una persona porta a valorar-la i estimar-la:

- La fe en una persona engendra la confiança i fa créixer l'amor.
- S'anirà produint una comunió de vida i de pensament entre els dos; cada dia se sentiran més units i identificats; s'enriquiran mútuament.
- Aquesta comunió farà que s'acceptin i augmentarà el desig de conèixer-se més i millor i de ser més fidels.
- Desitjaran que aquesta vivència i la felicitat que els proporciona durin per sempre.

Josep Codina-Farrés, claretjà

2 DINÀMICA

Sovint sense adonar-nos, són moltes les creences que donem per suposades i que són la base de moltes de les decisions que prenem i de moltes situacions que vivim. Sense voler ser exhaustius, presentem els àmbits més importants i algun exemple:

- **Individual:** modes, horòscop.
- **Familiar:** hàbits, cal creure els pares.
- **Social:** costums, manera de ser i manera de vestir.
- **Cultural:** tradicions (cap d'any).
- **Econòmic:** els diners
- **Religiós:** tòpics, dogmes
- **Científic:** que sempre és veritat, indubtable.

Les creences poden ser sotmeses a **discerniment** per establir una

CREDIBILITAT RAONABLE I FUNCIONALITAT,

condicionat per la maduresa i la llibertat de cada persona.

I doncs, què ens creiem? En què creiem? Què creiem?

En grups, treballarem aquests aspectes. Amb l'objectiu de trobar criteris per discernir i també trobar allò que és "essencial" per creure donant sentit a la vida en els nostres temps i per poder transmetre-ho als nostres grups.

Seguim amb alguna afirmació més. Ara exposem 5 afirmacions que són, sovint, molt corrents i acceptades entre els més joves. Hi estem d'acord?

El més important és la pròpia llibertat:

Creiem que sols – individualment – podem prendre decisions sobre la nostra vida. Ni el bé comú, ni la tradició, ni la família, ni Déu, poden imposar-nos res.

Per exemple, quan diem “faig el que em ve de gust”, “Ningú no m’ha de dir el que jo haig de fer”.

Arriscar-se no és bo:

Creiem que la decisió correcta és aquella que hem pres quan ho hem tastat tot abans, quan estem segurs que obté el benefici més gran i el risc ha estat reduït al mínim.

Per exemple, quan les botigues ens ofereixen els productes per pagar a terminis, comprant avui i pagant demà; les assegurances per a tot detall de la casa i la vida, etc.

La mort no és el final:

Creiem en la por a no haver experimentat prou en la nostra vida, que podem perdre algun tren.

Per exemple, per això cada vegada es fan coses més “exòtiques”, per provar, per no “perdre’s” res. Hi ha una certa por a acabar el dia i la gent se’n van a dormir cada cop més tard. És habitual sentir gent que creu fermament en la reencarnació.

Les utopies són irrealitzables en la vida ordinària:

Creiem que els estudis i la feina són únicament uns instruments per aconseguir diners i poder fer el que es vulgui quan hi ha temps lliure. Creiem que sols en el temps lliure som feliços.

Per exemple, quan estem convençuts que només podem fer realitat els nostres somnis quan anem de vacances, quan és de nit, quan toquem el món de les drogues, etc.

El silenci és incomunicació:

Creiem que el silenci és nociu, el foragitem perquè ens recorda que cal fer-nos càrrec de les nostres vides.

Per exemple, quan trobem a tot arreu un fil musical, quan parlem insaciablement pel mòbil o ens connectem al messenger.

David Guindulain, sj

Llegim aquest text:

Un home baixava de Jerusalem a Jericó i va caure en mans d'uns bandolers, que el despullaren, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava per aquell camí un sacerdot; quan el veié, passà de llarg per l'altra banda. Igualment un levita arribà en aquell indret; veié l'home i passà de llarg per l'altra banda.

Però un samarità que anava de viatge va arribar prop d'ell, el veié i se'n compadí. S'hi acostà, li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se'n va ocupar. L'endemà va treure's dos denaris i els va donar a l'hostaler dient-li: “Ocupa't d'ell i, quan jo torni a passar, et pagaré les despeses que facis de més”.

De l'Evangeli de Lluc

Podem distingir quines són les creences en què basen l'actitud de cadascun dels personatges d'aquesta paràbola?

Home apallissat, bandolers, sacerdot, levita, samarità i hostaler

TENDÈNCIES / CREENCES / MITES / SUPÒSITS / IMPLÍCITS

La nostra societat és així?

Recollint l'opinió de diversos autors (Vattimo, Lipovetsky, Torralba, etc), anunciem una sèrie de qüestions que ens poden ajudar a entendre en què es basen les creences de la nostra societat.

crisi general de sentit: Quin sentit té la vida? Buidor. Depressions, suïcidis. Ja no es creu, els valors absoluts han estat relativitzats. La buidor causa horror, és insuportable, i cal donar entreteniment (TV, consumisme, etc), s'anestesia per no adonar-se de la solitud, del buit, del silenci, de la manca d'espiritualitat, de la manca de sentit. "Fes coses i no pensis, no t'aturis; produeix i no preguntis per què". L'home actual, davant la quietud i el silenci s'horroritza.

La qüestió de l'enigma del mal. Com es pot plantejar el "mal" i l'existència de Déu? En un món ple de malesa, podem dir que Déu existeix?

Ateisme, antiteisme, agnosticisme. Quin sentit té una vida sense Déu, sense fonaments absoluts, sense principi ni fi? La mort de Déu i l'home humiliat: l'home i la terra no són el centre de l'univers (Copèrnic), l'home no és creat ni fill de l'home (Darwin), l'home no és amo del seu propi esperit (Freud)

Qui és el centre de la meua existència? "jo", "Déu", "l'altre"?

Societat sense utopies: "cuida't del teu propi jardí, però no intentis canviar el món"

La frivolitat: el pensament és feble, espumós, no hi ha voluntat proselitista, els individus han esdevingut frívols. Es poden frivoltzar els fonaments? Els valors? Pot portar al relativisme: "tot val".

Progrés: el coneixement científico-tecnològic ha avançat molt. Ho ha fet també el nivell de felicitat humà?

El problema ambiental: qui el crea i qui el pateix? quina és l'actitud que el provoca?

De totes aquestes afirmacions, n'hi ha alguna que es pugui matisar, que es pugui contradir? Podríem posar exemples de la nostra vida quotidiana per justificar-les?

El problema de la **desigualtat** mundial: l'economia, la injustícia, l'educació, la salut. Els fluxs migratoris. Els deutes.

Individualisme: es mor la comunitat. Ja no es pateix per amor. Els vincles són viscuts amb fredor. societat del jo, els altres només són "remor". L'altre no és ningú. L'altre és un objecte que produeix i del qual en trec guanys. Només em conec a mi i treballo per a mi. L'altre, no sé qui és ni tinc interès per relacionar-m'hi. No el necessito. Narcisisme: l'home preocupat per l'imatge, pel cos. Consumir estètica.

Allò **efímer** ocupa la centralitat: els dies tenen per eix d'animació allò sense importància (ex: Què!). Allò "categorial" ha quedat desplaçat per "l'efímer".

Nihilisme: sense esperança ni meta, l'existència és sols una oportunitat per experimentar sensacions en les quals té primacia l'efímer. No s'ha d'assumir cap compromís definitiu, tot és fugaç. El que val és allò immediat.

El deure i l'esforç: no existeix "has de", no hi ha codis ètics, es pot transgredir i no hi ha sentiment de culpa. El ciutadà defensa els drets i ha oblidat els deures.

L'home postmodern no té **compromís**, no té idees, ni creences, ni màrtirs.

Incertesa. Per què apostar pel futur? Per a què jugar-se el coll?

Temps de **abundància:** saturació, objectes de consum, propaganda, comunicació de masses, dependència dels objectes. Saturació mental: missatges a tot arreu, contaminació caòtica d'informació. Individus saturats d'informació buida.

